

งานสังคมสงเคราะห์เป็นการทำงานเพื่อช่วยคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของเพื่อนมนุษย์ตั้งแต่มีชีวิตจนถึงสิ้นลมหายใจ

อาจารย์วาลโย วัฒนกุล
คณบดีคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

"มนุษย์ทุกคนเกิดมามีศักยภาพในการดูแลตนเอง" ในที่นี้หมายถึงศักยภาพที่มีอยู่ในตัวบุคคล และศักยภาพที่เป็นทุนแวดล้อมรอบตัว ไม่ว่าจะเป็นเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาส แต่การดูแลตนเองนั้นอาจไม่ถึงระดับมาตรฐานคุณภาพชีวิต เพราะมีอุปสรรคในการใช้ศักยภาพ เช่น สตรีที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ทำให้หมดโอกาสทางการศึกษาต้องแก้ไขปัญหาด้วยการทำแท้ง หรือคลอดลูกแล้วนำไปทิ้งถังขยะ ในกรณีนี้ การตั้งครุภักก่อนวัยอันควรเป็นสาเหตุสำคัญที่ปิดกั้นการพัฒนาศักยภาพและการทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์ในสังคมของสตรี

งานสังคมสงเคราะห์เป็นการทำงานเพื่อช่วยคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของเพื่อนมนุษย์ตั้งแต่มีชีวิตจนถึงสิ้นลมหายใจ นักสังคมสงเคราะห์ต้องเรียนรู้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เช่น ในกรณีข้างต้นต้องช่วยป้องกันไม่ให้สตรีตั้งครุภักก่อนวัยอันควร หากตั้งครุภักแล้วก็ต้องช่วยเหลือฟื้นฟู บำบัดฟื้นฟูและพัฒนาระบบกลไกเพื่อช่วยให้สตรีผู้อ่อนแอ มีความแข็งแกร่งทั้งศักยภาพภายในและศักยภาพที่เป็นทุนรอบตัว เช่น จัดหาแหล่งพักพิงชั่วคราวเพื่อพัฒนาบทบาทความเป็นแม่ให้ศึกษาต่อได้ด้วยระบบที่เหมาะสม ทารกในครรภ์มีชีวิตรอด โอกาสทางการศึกษาจะช่วยพัฒนาตนเองไปสู่การมีอาชีพเลี้ยงตนเองได้แม้ว่าจะใช้เวลามากกว่าผู้ที่ไม่ประสบอุปสรรค เป้าหมายของงานสังคมสงเคราะห์จึงเป็นการช่วยเหลือเขาให้เขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้อย่างยั่งยืน ปัญหาสังคมทุกวันนี้มีหลากหลายปัญหาและมีความซับซ้อนมากขึ้น ทำให้มีคนที่ขาดสมรรถนะไม่สามารถทำหน้าที่ของตนมากขึ้น

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังประสบปัญหาเพราะจำนวนนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพรุ่นใหม่ลดลง มีผู้สนใจเลือกเรียนน้อยลง เพราะบางที่ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจบทบาทของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ คิดว่าเป็นการช่วยเหลือคนอื่นด้วยวัตถุประสงค์ของเราเองอยู่ในสภาพที่ช่วยเหลือตนเองยังไม่ได้ จึงไม่ควรเลือกเรียน ที่จริงแล้ววิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เป็นอาชีพที่ไม่ต้องรวยก็ช่วยผู้อื่นได้

การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์มีทั้งในระดับจุลภาคคือ 1) การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์เฉพาะราย โดยใช้องค์ความรู้ เทคนิคทักษะ และกระบวนการในการช่วยเหลือผู้อ่อนแอเป็นกรณีๆ เช่น สตรีที่ตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อม เป้าหมายของงานคือคุ้มครองสิทธิสวัสดิการทั้งแม่และทารกในครรภ์ให้มีชีวิตรอดอย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ 2) การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน คือการใช้กระบวนการกลุ่มคนในการบำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาศักยภาพของบุคคลกลุ่ม ครอบครัว เช่น การใช้กลุ่มสนับสนุนการทำงานกับเด็กและสตรีที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ความรุนแรงของบุคคลในครอบครัว กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนของผู้ติดเชื้อมาลาเรีย 3) การปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ชุมชนและการจัดระเบียบชุมชน เป็นการใช้กระบวนการบริหารจัดการโดยใช้ชุมชนเป็นฐานในการช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนากลุ่มผู้อ่อนแอในชุมชน ในรูปของโครงการและแผนงานต่าง ๆ อย่างโครงการให้การศึกษ โครงการฝึกอาชีพ เป็นต้น 4) การบริหารงานสังคมสงเคราะห์ เป็นการบริหารงานเพื่อการจัดการหรือส่งเสริมสวัสดิการแก่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายในรูปแบบต่างๆ

สังคมสงเคราะห์ศาสตร์ เป็นอะไรมากกว่าที่พ่อแม่คิด

และ 5) การวิจัยและพัฒนานโยบายและกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิสวัสดิการของประชาชนในสังคม ขณะนี้มีกฎหมายที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์วิชาชีพออกอย่างต่อเนื่อง เช่น พ.ร.บ.คุ้มครองผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552 พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำคามรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 เป็นต้น

คุณสมบัติของผู้สนใจเข้าศึกษาในหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิต คือจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาสาขาใดก็ได้ มีใจรักการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ มีพื้นฐานค่านิยมที่ต้องการให้สังคมสงบสุข มีความยุติธรรม ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ และการอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ แต่ปัญหาที่พบคือเมื่อตัวนักเรียนต้องการศึกษาต่อทางด้านนี้ พ่อแม่หรือผู้ปกครองมักไม่เห็นด้วย อยากให้ลูกหลานเรียนในวิชาชีพที่มีรายได้สูง ๆ ไม่ลำบากในการทำงานช่วยเหลือผู้อื่น ที่จริงแล้ว บัณฑิตในสาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ฯ สามารถหางานทำเลี้ยงตัวได้ทันทีเพียงใช้เวลาระยะหนึ่งก็จะมีรายได้สูงขึ้น และเช่นเดียวกับอาชีพอื่นที่ย่อมต้องใช้ความเพียร ขยัน อดทน ต่อสู้กับความท้าทายในงาน จึงจะประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน

โอกาสการมีงานทำของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ มีทั้งในราชการ คือกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงยุติธรรม กรุงเทพมหานคร และในภาคเอกชน เช่น ทำงานในฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ ฝ่ายส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงองค์กรสังคมสงเคราะห์เอกชนที่มีอยู่เป็นจำนวนมากทั้งในและต่างประเทศ

สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่เปิดสอนวิชาด้านสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มีทั้งหมด 4 แห่ง เป็นของรัฐ 2 แห่ง และเอกชน 2 แห่ง มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกที่เปิดสอนหลักสูตรนี้ในระดับปริญญาตรีและโท ในภาค 2 ของปีการศึกษา 2554 นี้ นับเป็นสถาบันเอกชนแห่งแรกที่มีความเข้มแข็งทางด้านวิชาการที่สามารถเปิดสอนได้ถึงระดับปริญญาเอก อันเป็นการสานต่อปณิธานของมูลนิธิป่อเต็กตึ๊งที่มุ่งช่วยเหลือสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีกระบวนการช่วยเหลือทางสังคมให้ได้รับระดับมาตรฐานสากล วิชาชีพหน้าที่ที่เชื่อมโยงประสานสังคมที่มีการแข่งขัน ความขัดแย้ง และการแข่งขันชิงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้กลับมาสู่ระบบการช่วยเหลือและเอื้ออาทรกันและกัน โดยนักสังคมสงเคราะห์จะทำหน้าที่สร้างความเชื่อมั่นและปลุกศักยภาพในตัวคน และศักยภาพแวดล้อมให้กลับมาทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาสังคม

อยากฝากถึงเด็กและเยาวชนว่า "งานสังคมสงเคราะห์เป็นอาชีพที่มีคุณค่าที่สังคมต้องการ" มาลดค่าสบประมาทที่บอกกว่า "คนรุ่นใหม่ไม่ช่วยเหลือสังคม" ให้จางหายไป ด้วยการใช้ศาสตร์และศิลป์ทางสังคมสงเคราะห์ ร่วมกันเปลี่ยนแปลงสังคมของเราให้มีความสมดุล และสร้างสุขให้เกิดแก่คนทุกคนอย่างถ้วนหน้า

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม Email : pr@hcu.ac.th / Website : www.hcu.ac.th